

Орлов// Препринты ИПМ им. М.В.Келдыша.- 2013.- №3.- 30с. - Режим доступа: http://library.keldysh.ru/pre_print.asp?id=2013-3

УДК 330.341.1:338.49

М.О. Жук, В.В. Здрок

Львівський національний університет імені Івана Франка

**ПРОГНОЗУВАННЯ КАТЕГОРІЇ ЯКОСТІ КРЕДИТУ
ДОМОГОСПОДАРСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ ЕКОНОМЕТРИЧНИХ
МОДЕЛЕЙ МУЛЬТИВАРІАНТНОГО ПОРЯДКОВОГО ВИБОРУ**

М.О. Zhuk, V.V.Zdrok

**HOUSEHOLD CREDIT QUALITY CATEGORY FORECAST WITH THE
HELP OF ECONOMETRIC MODELS OF MULTIVARIATE ORDERED
CHOICE**

Діяльності комерційних банків притаманна велика кількість різноманітних ризиків, розуміння та оцінювання яких є важливим для управління банками. Найвагомішим ризиком, характерним банківській установі, є кредитний ризик; саме тому кредитний ризик-менеджмент є одним з головних завдань сучасної фінансової системи та центральним в управлінні комерційними банками.

Головною метою роботи є вивчення впливу характеристик домогосподарства на ризик кредитних операцій комерційного банку з цим домогосподарством та розроблення методу прогнозування категорії кредитної операції.

Об'єктом дослідження у роботі виступають кредитні операції домогосподарства, які здійснюють від імені уповноваженого представника цього домогосподарства. Предметом дослідження є оцінювання ступеня ризику кредитних операцій домогосподарства у відповідності з класифікацією Національного банку України.

Кредитні операції (кредит) – вид активних банківських операцій, пов'язаних із розміщенням залучених банком коштів шляхом їх надання в тимчасове користування або прийняттям зобов'язань про надання коштів у тимчасове користування за певних умов, а також надання гарантій, поручительств, акредитивів, акцептів, авалів, розміщення депозитів, проведення факторингових операцій, фінансового лізингу, видача кредитів у формі врахування векселів, у формі операцій репо, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання щодо сплати процентів та інших зборів із такої суми (відстрочення платежу) [1].

Визначення категорії якості кредиту – це оцінювання рівня ризику за кожною кредитною операцією з урахуванням фінансового стану позичальника, стану обслуговування позичальником кредитної заборгованості та рівня забезпечення кредитної операції [1].

Згідно з Постановою НБУ «Про затвердження Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями» від 25 січня 2012 року, № 23 якість кредиту залежно від рівня ризику класифікують за такими п'ятьма категоріями [1]:

- I (найвища) – немає ризику або ризик є мінімальним;
- II – помірний ризик;
- III – значний ризик;
- IV – високий ризик;
- V (найнижча) – реалізований ризик.

Прогнозування категорії якості кредиту домогосподарства пропонується здійснювати за допомогою економетричних моделей мультиваріантного порядкового вибору [2].

Для прогнозування категорії якості кредитної операції банку з представником домогосподарства побудовано дві моделі мультиваріантного порядкового вибору: на основі нормального розподілу (пробіт-модель) та логістичного розподілу (логіт-модель). Оцінювання параметрів моделей здійснювалось за допомогою програмної системи Eviews 5.1 [3] на підставі статистичних даних про діяльність ПАТ «ОКСІ БАНК»; обсяг вибірки склав 26 спостережень.

Запропоновану авторами модель можна використовувати для прогнозування категорії якості кредиту домогосподарства, а також для оцінення ймовірності належності якості кредитів до кожної з категорій, визначених НБУ. За допомогою побудованої моделі мультиваріантного порядкового вибору можна оцінювати кредитні ліміти, допустимі для домогосподарства, і здійснювати процес управління кредитними операціями з метою оптимізації резервного капіталу банківської установи.

У подальших дослідженнях побудовану модель планується тестувати на підставі даних інших статистичних вибірок для перевірки її на стійкість та адекватність. У випадку недостатньої точності запропонованої моделі її можна покращити, використавши для оцінювання параметрів моделі вибірку більшого обсягу. Буде доцільно також побудувати та перевірити на ефективність економетричні моделі прогнозування якості кредиту домогосподарства на основі зміщених розподілів, наприклад гомпіт-моделі.

Література:

1. Постанова НБУ «Про затвердження Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих

- втрата за активними банківськими операціями» від 25 січня 2012 року, № 23.
2. Brooks C. *Introductory Econometrics for Finance*, second edition. / C. Brooks – New York: Cambridge University Press, 2008. – 674 p.
  3. *Quantitative Micro Software. EViews 5 User's Guide.* / Quantitative Micro Software. – Quantitative Micro Software, 2004. – 978 p.

УДК 338

У. Р. Кипибіда

Науковий керівник: к. е. н., старший викладач Різник Н. М.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МОДЕЛЮВАННЯ ПРИРОСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

U. R. Kypybida

MODELING POPULATION GROWTH IN UKRAINE

Чисельність населення країни в цілому та окремих її регіонів є результатом взаємообумовленого розвитку усієї сукупності процесів суспільного розвитку, і насамперед соціально-економічних та демографічних. Закономірності розвитку економіки значною мірою визначають характер демографічних процесів. Тенденції демографічного розвитку є неодмінним фактором, який обумовлює економічну і соціальну політику держави. Вивчення процесів відтворення населення, особливо динаміки його чисельності, має практичне значення для встановлення механізму взаємодії економічних і демографічних процесів. Чисельність населення держави чи окремих її регіонів не є величиною стабільною. Вона змінюється відповідно до дії усієї сукупності різноманітних факторів. Знання чисельності населення на певну дату чи період дозволяє оптимально збалансувати розвиток економіки країни і напрями демографічної політики [1].

Україна за чисельністю населення є однією з великих держав Європи. На початок 1998 р. за чисельністю жителів вона була на сьомому місці після Німеччини, Росії, Великобританії, Італії, Туреччини і Франції. Чисельність населення України складає нині більше ніж 45 млн. чоловік. Найбільш повну інформацію про чисельність населення, його структуру і розселення, а також процеси руху дають загальнодержавні переписи.

За даними Державної служби статистики чисельність населення України станом на 1 лютого 2013 р. склала 45 млн 539 тис. 121 людина. У порівнянні з 1 січня 2013 р. (45 млн 553 тис. осіб), чисельність населення України скоротилася на 13,8 тис. осіб. Міське населення на 1 лютого 2013 р. становило 31 млн 373 тис. 427 осіб, сільське населення - 14 млн 165 тис. 694